

Ширина проїзної частини автомобільних внутрішньомайданчикових доріг повинна становити 3,5 м за одnobічного руху і 6,0 м – двобічного; для транзитних доріг – відповідно 4,5 м і 8,0 м.

Радіуси закруглення внутрішньомайданчикових автомобільних доріг повинні бути не менше ніж 12 м; під час перевезення довгомірних конструкцій – 30,0 м.

Якщо ширина будівель більше ніж 18 м, проїзди повинні бути з обох поздовжніх сторін, якщо ширина більше ніж 100 м – з усіх сторін.

Санітарно-побутові та виробничі приміщення, майданчики для відпочинку працівників, автомобільні та пішохідні дороги необхідно розташовувати за межами небезпечних зон, а об'єкти, що виділяють пил, шкідливі пари, гази – на відстані не менше ніж 50 м з підвітряної сторони переважаючого напрямку.

Контрольні питання

1. Що таке містобудівна документація?
2. Назвіть основні стадії проектування.
3. Які документи містить в собі проектно-технологічна документація?
4. Назвіть основні вимоги під час опрацювання будівельного генерального плану.

ТЕМА 8 КЛАСИ НАСЛІДКІВ (ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ) ТА КАТЕГОРІЇ СКЛАДНОСТІ ОБ'ЄКТІВ БУДІВНИЦТВА

Питання до теми

8.1 Загальні положення визначення класу наслідків (відповідальності) об'єктів будівництва.

8.2 Особливості визначення класу наслідків (відповідальності) об'єктів будівництва.

8.3 Категорії складності об'єктів будівництва.

8.4 Нормативно-правові акти, що використовуються при визначенні класу наслідків об'єктів будівництва.

Директивою Ради Європейського Союзу 89/106/ЄЕС, прийнятою у 1988р., країнам, що входять до складу Європейського Союзу, було запропоновано новий підхід до питань технічного регулювання будівельної діяльності.

У 2009 році державними будівельними нормами ДБН В.1.2–14–2009 «Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель, споруд, будівельних конструкцій та основ» затверджені загальні

принципи надійності та конструктивної безпеки у будівництві. Цим документом нормативно визначено поняття **«Клас наслідків (відповідальності) об'єкта будівництва»** та встановлені характеристики можливих наслідків від відмови будинків, будівель, споруд, лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури.

Статтею 32 Закону України від 17 лютого 2011 року № 3038-VI «Про регулювання містобудівної діяльності» введено поняття **«Категорія складності об'єкта будівництва»**, постановою Кабінету Міністрів України від 27 квітня 2011 року № 557 затверджено порядок віднесення об'єктів будівництва до IV та V категорій складності, а у ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013 «Визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва» встановлені відповідні вимоги та рекомендації.

Відповідно до пункту 5.1.1 ДБН В.1.2-14-2009 «Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель і споруд, будівельних конструкцій та основ» класи відповідальності будинків, будівель, споруд, лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури визначаються рівнем можливих матеріальних збитків або соціальних втрат, пов'язаних із припиненням експлуатації або із втратою цілісності об'єкта.

Класи наслідків (відповідальності) поділяються на: незначні (СС1), середні (СС2), значні (СС3) та визначаються за характеристиками можливих наслідків від відмови будинків, будівель, споруд, лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури.

Відповідно до п. 4.8 ДСТУ В.1.2-16:2013, при підрахунку кількості осіб, для здоров'я і життя яких може загрожувати небезпека, вважається, що на об'єкті постійно перебувають люди, якщо вони там знаходяться більше восьми годин на добу та не менше 150 днів за рік (загалом не менше 1 200 годин за рік).

Особами, які періодично відвідують об'єкт, вважаються ті, які перебувають на ньому не більше 8 годин на добу протягом не більше 150 днів за рік (загалом від 450 до 1 200 годин за рік).

Усі об'єкти будівництва за складністю поділяються на 5 категорій – I, II, III, IV, V.

Категорія складності об'єкта будівництва приймається на підставі визначеного класу наслідків (відповідальності) за характеристиками таблиці А.1 додатка А (обов'язковий) ДСТУ В.1.2-16:2013.

Клас наслідків (відповідальності) та категорію складності об'єкта будівництва зазначають у завданні на проєктування. Якщо під час проєктування розраховані клас наслідків та категорія складності об'єкта будівництва, які наводяться у пояснювальній записці проєктної документації, не співпадають із

зазначеними у завданні на проєктування, до завдання вносяться відповідні зміни.

Детальні роз'яснення щодо визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності на підставі окремих прикладів наведені нижче.

Перша особливість «Забудова значних територій». Якщо замовник (забудовник) має у власності або користуванні земельну ділянку відповідного функціонального призначення та виходить з того, що об'єктом будівництва на зазначеній земельній ділянці має бути комплекс (будова), який складається з групи об'єктів житлового, громадського та іншого призначення, він повинен отримати в установленому порядку містобудівні умови та обмеження, а також технічні умови (як складові вихідних даних для проєктування) на об'єкт будівництва в цілому.

Друга особливість «Будівництво багатосекційних житлових будинків». Викликає ряд питань у замовників та проєктувальників практичне застосування нормативної бази щодо визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності житлових будинків значної протяжності (мають у своєму складі декілька блок-секцій).

Якщо конструктивна схема будівлі в межах деформаційних швів (блок-секція) працює автономно, у квартирах такої блок-секції проживає менше 400 осіб, то вона може бути віднесена до класу наслідків (відповідальності) СС2, що дає можливість застосовувати при розрахунку конструкцій менший за своїм значенням коефіцієнт відповідальності, а значить витратити менші матеріальні та фінансові ресурси.

Третя особливість «Реконструкція або капітальний ремонт частини існуючого об'єкта». Відповідно до ДБН А.2.2-3:2014 «Склад та зміст проєктної документації на будівництво» «частина» – це визначена проєктною документацією на реконструкцію, капітальний ремонт або технічне переоснащення частина будинку, будівлі, споруди.

Відповідно до ДСТУ В.1.2-16, при розробленні проєктної документації на реконструкцію, капітальний ремонт або технічне переоснащення частини існуючого об'єкта або технічне переоснащення всього об'єкта без повного припинення його використання за функціональним призначенням категорію складності об'єкта будівництва за такою документацією визначають без урахування категорії складності об'єкта, що експлуатується.

Четверта особливість «Можлива небезпека для життєдіяльності людей, які перебувають зовні об'єкта». Характеристика можливої небезпеки для життєдіяльності людей, які знаходяться зовні об'єкта, визначена на підставі кількості осіб, що перебувають на ньому постійно, не призведе до необхідності

встановлення підвищених класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єкта будівництва.

Однак ця характеристика має визначальне значення при розрахунку класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів життєзабезпечення житлових комплексів. Мешканці таких житлових утворень перебувають за межею інженерного об'єкта, але від його стану залежить їх безпека і комфортні умови проживання.

П'ята особливість «Обсяг економічного збитку». За ДСТУ В.1.2-16 (п. 4.10), збитки від руйнування чи пошкодження основних фондів розраховують виходячи з втрати їх залишкової вартості, тобто балансової вартості з урахуванням амортизації. Виходячи з припущення, що відмова трапиться на момент середнього значення встановленого терміну експлуатації, залишкову вартість розраховують на цей момент часу.

Шоста особливість «Ідентифікація об'єктів підвищеної небезпеки. Розташування контейнерних АЗС». Потребують обґрунтованої відповіді питання: чи є об'єктом будівництва автозаправні станції контейнерного типу порядок їх розміщення, а також визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності при встановленні на існуючих АЗС додаткового обладнання для здійснення технологічних для заправлення транспортних засобів зрідженим газом (пропан-бутан).

Використання контейнерних АЗС дозволяється лише в автогосподарствах, на промислових і сільськогосподарських підприємствах, платних стоянках автомобілів, моторних човнів і катерів, пристанях, в гаражних кооперативах та сільській місцевості, де відсутні стаціонарні АЗС.

Сьома особливість «Будівництво автомобільних доріг». Окремі об'єкти будівництва вимагають обов'язкового врахування галузевої специфіки при визначенні класу наслідків (відповідальності) та категорії складності.

При розрахунках класу наслідків (відповідальності) та категорії складності автомобільних доріг визначальними є характеристика «Припинення функціонування об'єктів дорожнього будівництва».

Восьма особливість «Втрата об'єктів культурної спадщини». Відповідно до ДСТУ В.1.2-16 виконання реставраційних робіт на пам'ятках місцевого значення вимагає віднесення такого об'єкта до IV, а на пам'ятках національного значення – до V категорії складності.

У межах встановлюваних навколо пам'ятки зон охорони, які складаються з: охоронної зони, зони регульованої забудови, зони охоронюваного ландшафту та зони археологічного культурного шару, діє спеціальний режим їх використання, що визначено Законом України «Про охорону культурної спадщини».

Дев'ята особливість «Можлива небезпека для здоров'я людей, які постійно або періодично перебувають на об'єкті».

Відповідно до ДБН В.2.2–23:2009 «Будинки і споруди. Підприємства торгівлі», для розрахунку шляхів евакуації на таких об'єктах необхідно визначати кількість покупців, які одночасно перебувають у торговельному залі. Для цього застосовується норма на одну людину:

- для магазинів у містах і селищах – 3 м² площі торговельного залу, включаючи площу, зайняту обладнанням;
- для магазинів у сільських поселеннях – 2 м²;
- для ринків – 1,6 м² площі торговельного залу для ринкової торгівлі.

Десята особливість «Застосування коефіцієнту розселення у житлових будинках». У житлових будинках кількість осіб, які постійно перебувають на об'єкті визначається за нормою 21 м² загальної площі на власника (наймача) житла та кожного члена його сім'ї та додатково 10,5 м² на сім'ю (зазначена норма не застосовується при проєктуванні гуртожитків та житла соціального призначення).

Одинадцята особливість «Перепланування або переобладнання приміщень». Відповідно до законодавства видами будівництва є виключно: нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт та технічне переоснащення об'єктів будівництва.

Роботи із перепланування, переобладнання, термомодернізації, які вимагають втручання в несучі та огорожувальні конструкції, є капітальним ремонтом.

Контрольні питання

1. Що таке класи наслідків (відповідальності)?
2. На підставі чого визначається категорія складності об'єкта будівництва?
3. Як поділяються класи наслідків (відповідальності) об'єктів будівництва?
4. Назвіть основні особливості щодо визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва.